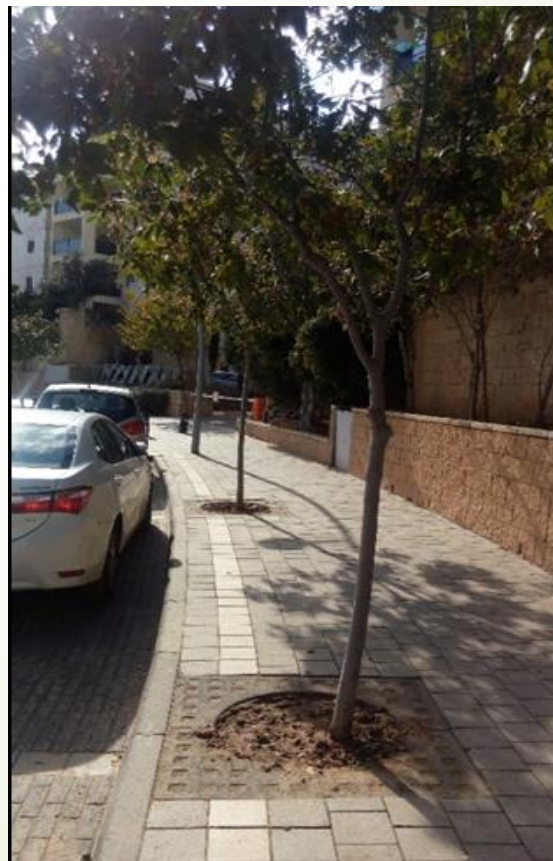

עצי רחוב בשכונות מגורים חדשות בישראל הטמעת הידע בתכנון ובביצוע

ורד איל-סלדינגר

למה עצים?

- מפחיתים את קרינת השמש הישירה אל פני הקרקע
- מקררים את סביבתם גם בתהליך האידוי-דיות
- משפרים את איכות האוויר
- תורמים לוויסות נגר עילי ולמניעת סחף קרקע
- תורמים למגוון המינים בעיר
- תורמים להפחתת צריכת האנרגיה
- מקדמים הליכתיות (walkability)
- מהווים פתרון זול וקל ליישום להתמודדות עם שינויי האקלים ועם אי החום העירוני

שלבי המחקר

1. סקירת הידע המדעי שנצבר ביחס לשיקולים בתכנון עצי רחוב
2. בחינת הטמעתו של הידע במדריכים לנטיעות עצי רחוב בישראל
3. בחירת שכונות כמקרי בוחן
4. בדיקת תכניות הצמחיה של השכונות הנבחרות
5. בדיקת ההתאמה בין תכניות הצמחיה לבין הביצוע בפועל
6. ראיונות עם אדריכלי הנוף שתכננו את השכונות הנבחרות
7. ראיונות עם בעלי תפקידים ברשויות המקומיות של השכונות הנבחרות
8. ראיונות עם מומחים בתחום עצים בעיר

**כל אלה - כדי לבחון את מידת הטמעתם של הידע המדעי וההנחיות
בביצוע הנטיעות בפועל, ולנסות לעמוד על הסיבות לפערים.**

שיקולים עיקריים בתכנון עצי רחוב

היבטים תפקודיים

- יכולת ספיחת מזהמים
- תרומה למגוון המינים
- בקרת רעש

תנאי הנטיעה

- נפח בית הגידול התת-קרקעי
- תכנון משמר נגר עילי

תכונות העץ

- התאמה לתנאי האקלים המקומי
- צפיפות הנוף וגודל סופי פוטנציאלי
- תוחלת החיים
- רגישות למחלות ומזיקים
- אלרגניות
- חסכוניות במים
- עמידות לתנאי העקה בעיר

היבטים עיקריים במדריכים

- מתבססים על הידע המדעי בתחום עצי הרחוב
- מוסיפים פן מעשי לביצוע מיטבי ולהשגת התועלות מעצי הרחוב
- מרווחי נטיעה מומלצים
- הימנעות מעצים שתכונותיהם עלולות להוות מטרד
- תכנית תחזוקה מפורטת
- סטנדרטי איכות לשתילים

מקרי הבוחן

**חדרה שכונת
הפארק
רחוב נחל רמון**

**נתניה
שכונת עיר
ימים, רחוב
מלבסקי**

**טירת הכרמל
שכונת גלי
כרמל
רחוב אלמוג**

כפר סבא
השכונה
הירוקה
רחוב יאיר
רוזנבלום

פתח תקוה
שכונת אם
המושבות
החדשה
רחוב יעל רום

רחובות
שכונת ויסגל
רחוב חזון אי"ש

התאמה בין התכנון לבין הביצוע

➡ רק בשלושה מתוך שמונת מקרי החקר נצפתה התאמה מלאה

➡ בשני מקרים נצפתה התאמה חלקית (שילוב מין שלא היה

בתכנית ו/או הקטנת בורות הנטיעה).

➡ בשלושה מקרים לא הייתה התאמה כלל (מינים, גודל בורות,

מרווחים).

דעת המומחים

➤ קיימים פערים רבים בין הרצוי לבין המצוי.

➤ לפערים אלה השלכות ישירות על יכולת ההתפתחות של העצים, על מהירות צמיחתם, על גודלם הסופי ועל אורך חייהם.

➤ בעקבות כך – הפחתת התועלות המופקות מן העצים.

כפר סבא -
בורות
נטיעה
במפלס
המדרכה

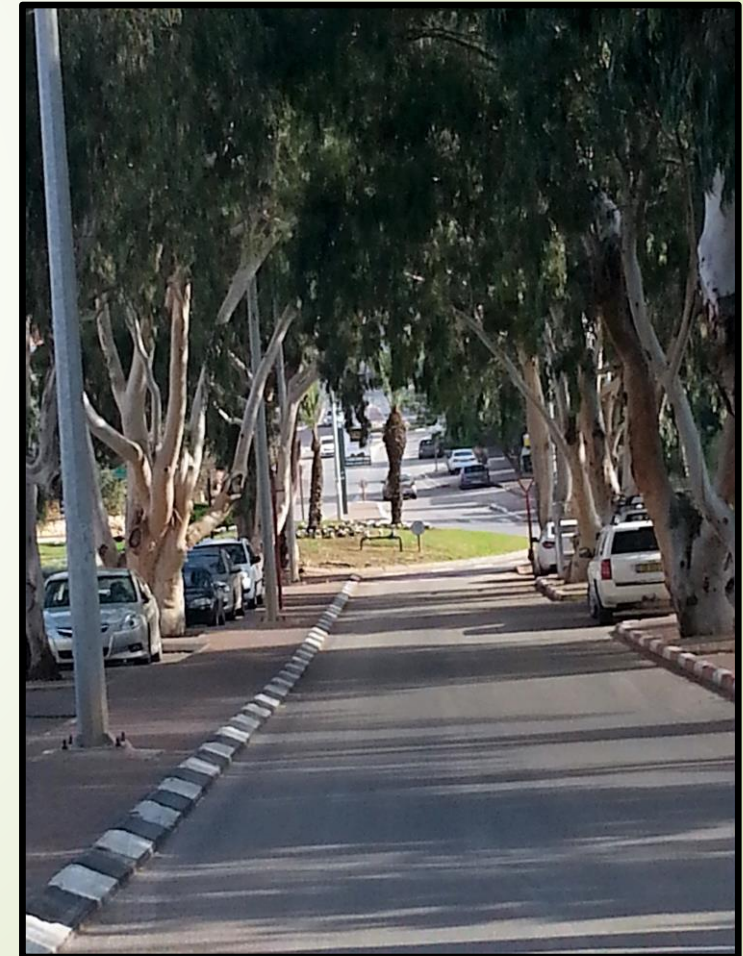

גבעת אולגה
- ערוגה
מוגבהת

מסקנות והמלצות עיקריות

- יש להטמיע את החשיבות של אספקת צל רציף ברחובות
- שינוי סדר העדיפויות $= <$ הקצאת משאבים רבים יותר לתכנון וביצוע של עצי רחוב
- הטמעת הסטנדרטים לשתילים איכותיים
- הטמעת נושא נפח בית הגידול התת-קרקעי והפתרונות החדשניים
- פיקוח קפדני יותר על הביצוע
- החלת תכנית תחזוקה מוקפדת (השקיה, דישון, גיזום/עיצוב, זיבול, חיפוי קרקע...)
- מעורבות גבוהה יותר של אדריכלי הנוף בשלב ביצוע הנטיעות
- למרות שהידע הוטמע בכל הדרגים, הביצוע לוקה בחסר**

"The best time to plant a tree was 20 years ago. The second best time is now."

פתגם סיני